

The locality in the Netherlands is the most northern in Western-Europe.

Litteratuur:

- ARRIGONI DEGLI ODDI, E. (1929): Ornithologia Italiana.
 BRANDOLINI (1950): Rivista Italiana di Ornitologia 20, p. 110.
 HALLER, Werner (1951): Unsere Vögel, Artenliste der Schweizerische Avifauna. Aarau.
 HANKÓ Michael (1943): Kleinere Mitteilungen. Aquila 1943, pp. 412—413.
 HARTERT, E. (1912—21): Die Vögel der palaëarktischen Fauna, II. Bnd, pp. 1110—111. Berlin.
 ————— (1932—38): Ergänzungsband, p. 410.
 MAKATSCH, W. (1950): Die Vogelwelt Macedoniens, p. 266. Leipzig.
 MAYAUD, N. (1936): Inventaire des Oiseaux de France, p. 34. Paris.
 ————— (1946): Commentaires sur l'Ornithologie française, 2e suppl. Alauda 14, pp. 124—148.
 NIETHAMMER, G. (1938): Handbuch der Deutschen Vogelkunde, Leipzig.
 PETERSON, c.s. (1954): De Vogelgids, bewerkt door Mr. J. KIST. Amsterdam.
 RIVOIRE, André et François HUE (1949): L'Aigle de Bonelli (*Hieraëtus fasciatus*) (Vieillot) 1922. L'Oiseau et la Revue Française d'Ornithologie 29, No. II, pp. 118—149.
 VERHEIJEN, R. (1943): De Dag- en Nachtroofvogels van België, pp. 154—155. Brussel.
 WITHERBY, H. F. c.s. (1952): The Handbook of British Birds. London.

De Bergfluit, *Phylloscopus bonelli* Vieillot, nieuw voor Nederland

door

A. M. VAN DEN OORD

(With summary: First record of *Phylloscopus bonelli* in the Netherlands)

Op 18 mei 1958 bevond ik mij in het landgoed Clingendael, gelegen op de grens van 's-Gravenhage en Wassenaar, en wel in een gedeelte van het bos, dat uit beuken met weinig onderbegroeiing bestaat. Verwachtend in dit biotoop de Fluit, *Phylloscopus sibilatrix* (Bechstein), aan te treffen was ik dit bos ingegaan en hoorde spoedig een triller, die mij aanvankelijk deed denken aan de zang van de Fluit. Dit geluid lokte mij naar de uiterste noordwestrand van het bos, waar een strook eiken van ± 20 meter breedte de overgang vormt naar het ijler beboste gebied van de Zuidhollandse Jachtvereniging. Het bleek hier, dat de triller vrijwel niet gelek op het in intensiteit toenemend geluid van de Fluit, wel enige gelijkenis vertoonde met het trillertje van de Braamsluiper, *Sylvia curruca* (Linnaeus), maar daarmee toch weer niet geheel overeenkwam. De vogel was niet zeer schuw. Daar hij zich langdurig ophield in de bovenste ijle, dode takken van de eiken, was hij gemakkelijk in de kijker te vangen. Met de 15×50 bekeek ik hem nauwkeurig van ± 15 meter afstand. Aanvankelijk was alleen de buikzijde te observeren. Het bleek, dat de gehele onderzijde, van snavelwortel tot onderstaartdekveren, vuilwit was. De pootjes waren donkerbruin. Nadat hij zich verplaatst had, vertoonde zich een lichte wenkbrauwstreep. De gehele bovenzijde was bruinachtig met een groen waas. De randen van de grote slagpennen waren dui-

delijk lichter. Een of meer streepjes over de vleugel ontbraken. De zang, een triller als van de Braamsluiper, maar met een ie-klank, en het kleed deden mij de vogel determineren als Bergfluit, *Phylloscopus bonelli* Vieillot.

Gedurende een half uur heb ik getracht de groengele stuit waar te nemen, maar de vogel was zeer beweeglijk en hield zich steeds op in de bovenste takken van de bomen, zodat het toen niet gelukte dit belangrijke kenmerk in de kijker te krijgen.

Ik realiseerde mij, dat het vrijwel onmogelijk zou zijn een of meer getuigen bij de vogel te roepen, daar ik wist, dat bijna alle geroutineerde Haagse veld-ornithologen òf in het buitenland òf op excursie waren. Gelukkig kreeg ik in de dichtstbijzijnde telefooncel WALDECK aan de lijn. Ik behoefde hem niet te overreden naar Clingendael te komen. WALDECK kent de soort uit Zwitserland, Frankrijk en Spanje en kon, op de bewuste plek aangekomen, mijn determinatie bevestigen. Hij was zo fortuinlijk spoedig de groengele stuit waar te nemen en vestigde mijn aandacht op de karakteristieke lokroep, die klonk als „pewiëuw”, gelijk het geluid van een Smient in de verte, een geluidje dat mij ontgaan was en dat hier in het bos vrij zacht klonk, maar dat tegen de berghellingen in het broedgebied van de Bergfluit zeer opvallend moet zijn. Nog ruim een uur waren wij in de gelegenheid de vogel waar te nemen waarbij bleek dat hij telkens een andere zangplaats koos, zich zingend en fouragerend bewoog, ook wel in de beuken, maar bij voorkeur langs de eiken, echter vrijwel steeds in de kruinen van de bomen. Diezelfde avond nog waren BEZEMER en CARP in de gelegenheid de vogel langdurig waar te nemen.

De 19de mei was de Bergfluit nog aanwezig en kon ik met KLATTE, PRINS en TEKKE enkele aantekeningen betreffende de zang maken. Gedurende twee weken werd de vogel zingend in dezelfde omgeving waargenomen. In deze periode werd hij, behalve door vele anderen, geobserveerd door BIERMAN, KIST en SWAAB, leden van de Commissie voor de Nederlandse Avifauna.

Op 21 mei wist IVANGH zang en lokroep op voortreffelijke wijze op de geluidsband vast te leggen, hetgeen ieder, die op de Clubvergadering van 12 oktober in Artis aanwezig was, heeft kunnen constateren. Op 31 mei hoorde ik de vogel voor het laatst. De zang vertoont overeenkomst met de triller van de Braamsluiper, doch heeft een i-tot ie-klank waar de Braamsluiper een è-klank laat horen. De triller heeft 7 à 8 lettergrepen en duurt $\pm 1\frac{1}{2}$ seconde. De aanzet van het liedje is krachtig; de sterkte van het geluid neemt dan langzaam af. Steeds wordt bij het zingen de snavel nagenoeg loodrecht opgeheven. De vogel zong met tussenpozen van 8 tot 12 seconden. Tussen het zingen door werd soms een of meer malen de lokroep „pewiëuw”, met een accent op de tweede lettergreep, gehoord. Tegen zonsondergang nam de frequentie van de lokroep toe. Zo hoorde ik op 22 mei om 19.30 uur tussen twee trillers 32 keer achtereen het pewiëuw-geluidje. Tegen het einde van

de waarnemingsperiode werd de triller korter en kwam er een accent in, dat soms op de tweede, soms meer naar het eind, zelfs op de laatste lettergreep viel. Op 31 mei hoorde ik meermalen korte trillertjes van 4 of 3 lettergrepen.

Daar de Bergfluiters tot op heden nog niet in Nederland werd waargenomen, betekent de waarneming van deze vogel een nieuwe aanwinst voor de Nederlandse avifauna.

De Bergfluits is broedvogel van het berg- en heuvelland van Midden- en Zuid-Europa, Klein-Azië en Noordwest-Afrika. In West-Europa komt hij voor in Zuid- en Midden-Frankrijk, in Luxemburg (sporadisch) en Zuid-Duitsland, noordelijk wellicht tot aan de Harz en het Teutoburger Woud. In België komt de soort niet voor, gelijk moge blijken uit hetgeen VERHEIJEN aan TEKKE schreef: „Volgens P. C. M. VAN HAVRE: Les Oiseaux de la Faune belge, blz. 141, 1928, heeft O. V. APLIN in 1899 in de omgeving van Dinant een koppel dezer soort waargenomen. Deze vogel heb ik niet in de Belgische avifauna opgenomen zolang er geen bewijsstukken werden ingezameld. Het is nochtans gepast op te merken, dat er sedert de laatste tiental jaren zonder twijfel areaalverschuivingen zich hebben voorgedaan waarvan we onkundig zijn gebleven”.

Als dwaalgast kwam de soort voor in Wales (1 ×) en op Helgoland (4 ×). Hoewel de Bergfluiters wellicht tot de zuidelijke soorten behoort, die de neiging vertonen hun broedgebied langzaam naar het noorden uit te breiden, meen ik, dat de hier beschreven waarneming van deze soort in Nederland stellig niet op rekening van een areaalverschuiving geboekt mag worden, maar als een incidenteel verdwalen naar het noorden moet worden beschouwd, zoals dat van enkele andere zuidelijke soorten, eveneens in 1958, is waargenomen

Summary: First record of *Phylloscopus bonelli* in the Netherlands.

A specimen of Bonelli's Warbler was observed near The Hague from May 18th up to and including May 31st, 1958. The most striking field-characters are the white under-parts, the creamy-white eye-stripe, the yellowish-green patch on the rump and the song, a Lesser Whitethroat-like rattle, however, with "ee"-note. The call is a whistling "pewëeoo". Song and other sounds have been tape-recorded. This is the first record of this species in the Netherlands.

De Poelruiter, *Tringa stagnatilis* (Bechstein), nieuw voor Nederland

door

J. KIST

(met Plaat 4)

(With summary: *Tringa stagnatilis* new for the Dutch list)

Het is nog maar kort geleden, dat ik in een overzicht van de Nederlandse avifauna (*Ardea* 45, 1957, p. 2 e.v.) op grond van het